

vare regler om ægtefællens tvangsarveret. I de situationer, hvor ægtefællerne helt eller delvist har haft fuldstændigt særeje under ægteskabet, kan det således forekomme rimeligt, at der skal være mulighed for at afskære tvangsarven. Imod en opretholdelse af tvangsarveretten – eller for en beskæring heraf – kan endvidere tale, at ægtefællen i forvejen gennem arvelovens øvrige bestemmelser tillægges fordele i såvel kvantitativ som kvalitativ henseende. Det gælder først og fremmest retten til suppleringsarv samt reglerne om adgangen til uskiftet bo. Ud over de nævnte arveretlige fordele er ægtefæller i dag ofte gensidigt sikret gennem pensions- og forsikringsordninger, som indebærer, at det forsørgelsesmæssige element i en opretholdelse af ægtefællernes tvangsarveret i en række tilfælde vil have mindre betydning.

For en fastholdelse af tvangsarveretten kan efter udvalgets opfattelse bl.a. tale, at tvangsarveret for ægtefællen har en lang tradition. Hertil kommer, at ægtefællerne i levende live har haft indbyrdes forsørgelsespligt, jf. lov om ægteskabets retsvirkninger § 2, og at det er naturligt, at dette forsørgeshensyn også tillægges vægt ved fordelingen af arven efter den førstafdøde ægtefælle. Desuden vil ægtefællerne under ægteskabet ofte have haft fælles økonomi. Tvangsarveretten indgår således som et centralt element ved en økonomisk og social sikring af den længstlevende ægtefælle, og en afskaffelse af tvangsarveretten eller en reduktion heraf vil derfor rejse en række andre problemer.

Efter en afvejning af disse hensyn finder udvalget ikke grundlag for at foreslå ændringer i ægtefællens tvangsarvebrøk på $\frac{1}{2}$ af den legale arvelod.

Udvalget anfører i betænkningen, at de gældende regler om ægtefællens tvangsarv formentlig kun har praktisk betydning i meget få tilfælde, idet en ægtefælle, der ikke ønsker, at den anden ægtefælle skal arve, som udgangspunkt vil blive separeret eller skilt. Praktisk betydning vil reglerne kunne få i bl.a. den situation, hvor manden i et barnløst ægteskab ved testamente har bestemt, at f.eks. et særbarn fra et tidligere ægteskab eller en elskerinde skal arve mest muligt. Det ville efter udvalgets opfattelse være stødende, hvis den længstlevende ægtefælles ret til arv i sådanne tilfælde helt ville kunne udelukkes ved testamente samtidig med, at der ikke er adgang til uskiftet bo, fordi arveladerens særbarn ikke vil samtykke heri. Udvalget peger i den forbindelse på, at netop familieformer med særbørn på den ene – eller begge sider – siden vedtagelse af arveloven i 1963 har fået et langt større omfang.

Der henvises til betænkningen s. 95-98.

3.2.3. *Ægtefællens udtagesret*

Udvalget anfører, at det navnlig i mindre boer kan være en stor belastning for længstlevende at skulle udbetale arv til førstafdødes livsarvinger. For at sikre den længstlevendes mulighed for at opretholde hjemmet og sikre sin forsørgelse i tilfælde, hvor ægtefællernes samlede formue er forholdsvis begrænset, foreslår udvalget, at beløbsgrænsen for retten til suppleringsarv forhøjes fra 200.000 kr. (2006) til 500.000 kr. Beløbet skal som hidtil reguleres efter lov om en satsreguleringsprocent.

Retten til suppleringsarv har først og fremmest karakter af at være en social beskyttelsesregel, som hjælper en længstlevende ægtefælle, der i en skiftesituation ellers ville blive stillet økonomisk meget svagt. Navnlig på baggrund af den foreslåede forhøjelse af beløbsgrænsen til 500.000 kr. er det derfor efter udvalgets opfattelse ikke rimeligt, at livsforsikringer, pensionsydelse og lignende ydelser samt forsørger-tabserstatning, der kommer til udbetaling til den længstlevende ægtefælle som følge af dødsfaldet, ikke skal indgå ved beregningen af retten til suppleringsarv, således som det er tilfældet efter den gældende arvelovs § 7 b, stk. 2, jf. ovenfor pkt. 3.1.3.

Udvalget foreslår derfor, at både førstafdødes og den længstlevendes pensions- og forsikringsordninger som udgangspunkt skal indgå ved beregningen, hvis de kommer til udbetaling som følge af dødsfaldet. Dette bør gælde både for ordninger, der indebærer udbetaling af et engangsbeløb (f.eks. en kapitalpension eller en krydslivsforsikring) og løbende ydelser (f.eks. en ratepension). En ulykkeslivsforsikring, der kommer til udbetaling til den længstlevende ægtefælle i anledning af dødsfaldet, skal endvidere medregnes. Også en forsørger-tabserstatning, der udbetales til den længstlevende ægtefælle efter erstatningsansvarslovens § 12, jf. § 13 (og arbejdsskadesikringslovens §§ 20-22) bør medregnes ved beregningen af retten til suppleringsarv, idet en sådan erstatning tjener til den længstlevende ægtefælles forsørgelse.

Hvis en ordning indebærer, at der udbetales en løbende, livsbetinget ydelse, bør beløbet dog efter udvalgets opfattelse ikke indgå ved beregningen af retten til suppleringsarv. Baggrunden herfor er, at sådanne ydelser tjener til ægtefællens løbende forsørgelse og vanskeligt kan værdiansættes, fordi værdien af ordningen afhænger af, hvor længe længstlevende lever.

Efter gældende ret har den førstafdøde ægtefælles arvinger ingen kvalitative rettigheder i forhold til aktiver, der er omfattet af ægtefællens ret til suppleringsarv. For en særlivsarving efter den førstafdøde ægtefælle indebærer det, at arvingen ikke uden den længst-